

nem ordinis in salutem æternam. Et infra: dicit executionem prædestinationis extendi usque ad magnificationem quæ est glorificatio. Et præterea, licet daremus, gloriam ut intentam per electionem, seu dilectionem, quam ponit D. Thomas ante prædestinationem, non pertinere ad prædestinationem, sed supponi ad illam: Nihilominus negari non potest, quin voluntas aliqua dandi gloriam ad prædestinationem pertineat vel in illa includatur. Hoc enim aperte sumitur ex Paulo ad Rom. 8, prædestinationem usque ad glorificationem perducit. Unde, capite nono, ait: *Ut ostenderet divitias gratiæ suæ in vasa misericordiæ, quæ prædestinavit in gloriam:* et Act., 13, dicitur: *Quotquot prædestinati erant in vitam æternam,* et ideo *Prædestinationem ad vitam* vocavit Tridentinum, sess. 6, capite 12, et Can. 17, et Augustinus, libro de Prædestinatione Dei (si tamen est ejus), cap. 3, vocat *prædestinationem gloriæ:* gloria autem non prædestinatur, nisi quatenus aliquis prædestinatur ad gloriam. Præterea cum Augustinus dixit prædestinationem esse *præparationem beneficiorum,* non exclusit gloriam, quæ maximum beneficium est: imo inclusit, cum addidit, *quibus certissime liberantur, quicumque liberantur,* quia homo non est perfecte a miseria liberatus, donec gloriam obtineat. Imo etiam cum dixit Augustinus prædestinationem esse præparationem gratiæ, gloriam comprehendit, ut eleganter exposuit Fulgentius, dicto lib. 1, ad Monimum, cap. 8 et 10, ubi, *Propterea,* inquit, *omnia et vocationis initia, et justificationis augmenta, et glorificationis præmia in prædestinatione semper Deus habuit.* Et rationem reddit, quia etiam vita æterna, teste Paulo, est quædam gratia. Denique Augustinus 15, de Civit., cap. 1, civitatem Dei dicit esse prædestinatam ad regnum cœlorum.

14. *Distinctio duplicis prædestinationis.* — Hinc vero aliqui sumpserunt occasionem distinguendi duas prædestinationes, unam ad gratiam, aliam ad gloriam, ut videre est in Turriano, libro de Prædestinatione. Quæ distinctio, si data fuisset in ordine ad diversos homines, scilicet, prædestinatos et reprobos, admitti posset: dummodo sub prædestinatione ad gloriam, quem sola est prædestinatio simpliciter, includatur etiam gratia. Sic enim possunt multi reprobi dici prædestinati ad fidem et ad gratiam in hac vita pro aliquo tempore obtinendam, quæ dici potest prædestinatio secundum quid respectu alterius. Non est tamen hic sensus dictorum auctorum, sed

in ipsis prædestinatis illas duas prædestinationes distinguunt, ut ponant alicujus prædestinationis causam et non videantur contradicere Augustino neganti causam prædestinationis, ut infra videbimus.

15. *Rejicitur posita distinctio.* — Nobis autem non est distinctio necessaria, meritoque ab scholasticis non est usurpata. Nam licet in Deo sit voluntas dandi gloriam et dandi gratiam quæ voluntates possunt dici plures actus ratione distincti: tamen prædestinatio perfecta et simpliciter dicta una est, quæ prout in voluntate consideratur, utrumque actum complectitur; prout vero spectat ad intellectum, dicit unam completam rationem mediorum omnium, quibus efficaciter perducitur prædestinatus ad gloriam, ex proposito divinæ voluntatis. Ratio autem est, quia prædestinatio est transmissio quædam in mente, seu voluntate prædestinantis existens: transmissio autem perfecta non respicit tantum terminum ultimum, sed etiam viam, nec solam viam, sed attingit etiam ultimum terminum intrinsece, seu inclusive, ut sic dicam: ergo prædestinatio complectitur gloriam, ut ultimum terminum et gratiam, ut viam. Unde hic quadrat illud Aristotelis: ubi est unum propter aliud ibi est unum tantum. Hic enim prædestinatio ad gratiam est propter gloriam, et prædestinatio ad gloriam est per gratiam: ergo una completa prædestinatio utrumque terminum complectitur, unum ut ultimum, alium ut proximum. Sicut unus motus est ad ultimum terminum, et ad omnes intermedios.

16. *Plures termini gratiæ ad duo capita reducti.* — Ex quo intelligitur terminum gloriæ esse unum, terminos autem gratiæ esse plures: sicut in motu unus est postremus terminus, plures autem intermedii. Reducit autem Paulus ad Romanos 8, omnes terminos gratiæ ad duo capita, scilicet vocationem et justificationem: sub vocatione comprehendit omnia dona gratiæ prævenientis seu excitantis, per quæ Deus inchoat salutem in prædestinato: sub justificatione vero comprehendit omnia dona gratiæ adjuvantis seu cooperantis, per quæ perficit Deus sanctificationem prædestinati, eamque conservat usque ad finem vitæ. Præter hæc vero, solet interdum prædestinatio terminari ad alias dignitates seu excellentias pertinentes ad ordinem gratiæ, ut Beatissima Virgo dici potest prædestinata ad maternitatem divinam, Apostoli dicuntur electi ad Apostolatium, etc. At vero hæc dona per se non pertinent ad gratiam sanctificantem, sed vel ad mi-

nisteria, vel ad gratias gratis datas. Et ideo prædestinatio ad hæc dona merito posset distingui ratione a prædestinatione simpliciter, quæ est ad gratiam et gloriam. Tamen quia in prædestinatis hæc etiam dona sunt quædam media, quibus perficiuntur usque ad æternam salutem (juxta illud: *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*), ideo hæc omnia sub adæquato prædestinationis termino comprehendimus.

17. *Dissolvitur fundamentum primæ sententiæ.* — Fundamenta aliarum opinionum ex dictis soluta sunt. Ad fundamentum primæ dicimus ordinationem ad finem præcise sumptam, etiamsi virtute contineat prædestinationem tanquam in radice (supponimus enim esse ordinationem absolutam), nihilominus tamen formaliter non continere illam, sine ratione mediorum approbata seu determinata per voluntatem.

Prima responsio ad fundamentum secundæ sententiæ. — Ad fundamentum vero alterius opinionis dicitur, primo. Quamvis voluntas finis respectu hominis qui prædestinatur; tamen respectu ipsius Dei prædestinantis, esse voluntatem ejusdem medii, quo gloriam suam et communicationem suæ bonitatis assequitur, et hoc satis esse ut talis voluntas sub prædestinatione comprehendatur.

Secunda responsio. — *Differentia inter providentiam et prædestinationem.* — Secundo dicitur, si vim verborum attendamus, in hoc posse stitui differentiam quamdam inter providentiam et prædestinationem, quod providentia supponit res destinatas ad suos fines, et illis procurat consecutionem eorum per media consentanea. Prædestinatio vero, quoniam dicit primam destinationem in animo prædestinantis, complectitur non solum procurationem mediorum, sed etiam ordinationem in ipsum finem. Hæc autem differentia inter prædestinationem et providentiam, intelligetur melius ex comparatione inter illas, quam in fine hujus libri commodius trademus.

CAPUT VI.

QUÆ SCIENTIA NECESSARIO IN DEO SUPPONENDA SIT ANTE OMNE DECRETUM PRÆDESTINATIONIS.

1. Explicata materia circa quam prædestinatio versatur, ut ejus rationem distincte et in particulari tradamus, necessarium est ut per omnes actus divini intellectus et voluntatis, qui in hoc prædestinationis negotio circa talem materiam

versantur, et in hoc opere intervenire possunt, vel debent, discurremus: inde enim lucidius constabit in quo actu posita sit prædestinatio. Hujusmodi vero actus ad tres ordines reduci possunt, quidam, qui præcedunt, supponunturque ad prædestinationem: alii, qui sunt posteriores et consequentes ad prædestinationem: alii inter hos medii sunt, in quibus, vel eorum aliquo prædestinatio ponenda est. Ut hoc autem semel pro toto hoc opere dicamus, quoties de his actibus, ut de multis loquimur, vel in eis ordinem prioris et posterioris supponimus, secundum rationem tantum et modum nostrum intelligendi, cum aliquo fundamento in re id intelligimus: cum in re constet omnia esse unum simplicissimum actum, æternum et omnino simul. Itaque secundum rationem certum est intellectum præire et voluntatem subsequi, ideoque, si qui actus divinæ mentis ad totam prædestinationem supponuntur, in intellectu primario esse debent et ad scientiam pertinent, et ideo isti sunt in hoc capite explicandi: de voluntate vero postea videbimus.

2. *Prima assertio.* — Primo igitur certum est, ante omnem prædestinationis actum supponendam esse in Deo aliquam scientiam, quæ vel dirigat prædestinationem ipsam vel divinam voluntatem (ut sic dicam) ad prædestinationem faciendam invitet, ei proponendo objecta et res quæ prædestinare possit. Hoc ad minimum significavit Paulus ad Rom. 8, dicens: *Quos præscivit et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui.* Nam illa duo verba non sunt accipienda ut synonyma, cum in omni proprietate diversas habeant significationes, possintque illo in loco illas retinere. Itemque ex ordine litteræ, ipsoque modo loquendi constat, præscientiam ad prædestinationem supponi, nam in reliquis quæ ibi Paulus enumerat, hunc ordinem servat: prius enim id ponit quod alteri supponitur, ut prædestinationem ante vocationem, vocationem ante justificationem, justificationem ante glorificationem. Cum ergo simili modo ponat præscientiam ante prædestinationem, ponit illam ut præviam.

3. Atque hic etiam videtur esse sensus Augustini, lib. de Bono persever., cap. 14, definientis prædestinationem esse *præscientiam et præparationem beneficiorum Dei.* Nam præscientia sine dubio ad præparationem supponitur, quia per præscientiam, ut sic, nihil præparatur, donec accedat voluntas seu propositum dandi, ut capite secundo explicatum est. In illa vero præparatione formaliter consistit prædestinatio, ut ibidem tetigimus, et significavit Augustinus

alibi dicens: *prædestinationem esse gratiæ præparationem*, de Prædestinatione Sanctorum, c. 10. De qua prædestinatione subdit statim: *Quæ sine præscientia esse non potest*. Cum ergo alio in loco prædestinationem dicit esse præscientiam et præparationem, præscientiam ponit, ut conditionem præviam et necessariam ad prædestinationem. Unde in eodem lib. de Bono persever., cap. 17: *Sua (inquit) dona quibuscumque Deus donat, procul daturum se esse præscivit et in sua præscientia præparavit*. Præscivit autem se daturum, postquam præparavit seu dare proposuit, præparavit autem in priori præscientia, non quidem consequente, sed plane antecedente ad præparationem. Unde subjungit: *In sua, quæ falli mutarique non potest præscientia opera sua futura disponere, id omnino nec aliud quidquam est nisi prædestinare*. Dispositio ergo in præscientia est prædestinatio et præscientia aliqua ad talem dispositionem, atque adeo ad prædestinationem supponitur.

4. *Ratio assertionis.* — *Eadem ratio magis declaratur.* — Ratio vero assertionis breviter nunc assignanda est: quia prædestinatio, ut vidimus, consistit in aliquo actu voluntario et libero Dei, sed ante omnem actum liberum et voluntarium, necesse est ut aliqua cognitio antecedat, ergo ante prædestinationem præcedit necessario in Deo aliqua cognitio seu scientia. Minor patet, tum ex definitione voluntarii: debet enim esse a principio intrinseco cum cognitione: tum ex ratione libertatis quæ provenit ex indifferentia iudicii et rationis: tum denique ex generali dogmate, quod nihil est volitum quin præcognitum: nec etiam potest esse liberum, nisi quod est volitum, nam libertas formalis in voluntate sola existit. Quæ omnia etiam in ipso Deo, seclusis imperfectionibus, locum habent, id est, sine distinctione in re, cum virtuali continentia et eminentia, et consequenter cum præsuppositione secundum rationis ordinem in re fundatum. Declaratur tandem quia in universum, omnis intellectualis natura prius versatur per intellectum circa quamcumque rem seu materiam, quam per voluntatem: et Deus ipse prius se intelligit quam amet, et ideo generatio filii prior est quam productio Spiritus sancti. Ita ergo circa prædestinationis materiam præit intellectus, ac proinde necesse est ut scientia aliqua ejusdem materiæ prædestinationem ejus præcedat.

5. *Secunda assertio.* — *Differentia inter simplicem intelligentiam et visionem.* — Secundo dicendum est, ad prædestinationem necessario supponi scientiam simplicis intelligentiæ. Sup-

pono vulgarem divisionem scientiæ divinæ in simplicem intelligentiam et visionem. Quæ quantum ad præsens attinet, in duobus differunt. Primo, quia per simplicem intelligentiam cognoscuntur res possibles, etiamsi nunquam futuræ sint, seu (quod idem est) abstrahendo a futuritione absoluta in aliqua differentia temporis. Visionis autem scientia terminatur ad res aliquando futuras, easque ut futuras representat vel intuetur.

Altera differentia. — *Ratio assertionis.* — Secunda differentia communis theologorum est, quia scientia simplicis intelligentiæ antecedit omne decretum Dei liberum, estque ita naturalis, quod necessario conveniret Deo, etiamsi Deus nihil libere vellet. Scientia autem visionis supponit voluntatem Dei libere volentem aliquid: quia sine voluntate Dei libera, nihil potest esse futurum. Ex his ergo evidens est assertio, quia prædestinatio consistit in aliquo actu libero, ut ostensum est: scientia vero simplicis intelligentiæ non est libera Deo, sed est in illo ante omnem actum liberum: ergo est ante prædestinationem. Confirmatur, quia in Deo naturalia sunt priora liberis, saltem subsistendi consequentia, quia esse possunt sine illis: quia Deus sine naturalibus proprietatibus esse non potest; sine liberis autem actibus, ut tales sunt, esse potest. Confirmatur secundo, quia ante liberum actum supponitur cognitio: ergo illa non potest esse libera, sed naturalis: sed talis cognitio in Deo non est, nisi simplex intelligentia: ergo hæc est quæ ad prædestinationem necessario supponitur.

6. *Tertia assertio.* — *Duplex modus divinæ cognitionis intuitivæ.* — Tertio dicendum est, nullam scientiam quæ sit de rebus in aliqua differentia temporis absolute futuris in persona prædestinanda, necessario præsupponi ad totam illius prædestinationem. Hanc assertionem non omnes admittunt: est autem communior sententia D. Thomæ, Alensis et aliorum quos statim commemorabo, et latius infra tractando de causa prædestinationis. Ut autem illam probemus, suppono, duobus modis posse Deum præcognoscere absolute aliquid esse futurum in tali tempore, scilicet, vel in præsentia objectiva æternitatis, in qua DEUS intuetur omnes rerum causas, omnesque determinationes earum cum omnibus circumstantiis suis, vel in decreto suæ voluntatis, quo vult illud fieri, nam quod ipse absolute vult, certo futurum est. Qui duo modi sciendi, seu duo media cognoscendi maxime locum habent in bonis effectibus qui a Deo prædestinari seu præfiri pos-

sunt voluntate absoluta, de quibus nunc agimus. Ita vero comparantur ad decretum divinæ voluntatis, ut illud necessario supponant, quia scientia illa, quæ est in decreto, necessario supponit decretum, ut per se constat, quia decretum est fundamentum et ratio talis scientiæ. Scientia vero intuitiva ipsius rei in se, multo magis supponit decretum, quia supponit determinationem omnium causarum a quibus res illa habet, quod sit futura, inter quas prima est divina voluntas et decretum ejus. Unde etiam inter illos duos modos cognoscendi talia futura, præcedit secundum rationem ille qui est in decreto, quia decretum supponitur ad determinationem omnium aliarum causarum, per quas res futura est, et præsentialiter cognosci potest.

7. *Probatur conclusio.* — Ex his ergo concluditur rem illam, quæ per decretum prædestinationis ordinatur ut sit, non posse præseiri ut futuram ante tale decretum, ac proinde respectu illius rei manifestam esse assertionem propositam, videlicet, scientiam talis rei ut futuræ, non necessario supponi ad prædestinationem ejus, imo nec posse esse ante illam, quia talis res a prædestinatione habet, quod sit absolute futura, nam ex vi decreti prædestinationis, quodcumque illud tandem sit, applicantur auxilia et media necessaria, ut talis effectus futurus sit: ergo decretum supponitur ad futuritionem tanquam causa ad effectum: ergo etiam supponitur ad præscientiam futuritionis, quia prius secundum rationem est res futura absolute, quam præsciatur absolute futura, tum quia objectum determinativum scientiæ ad illam supponitur, tum etiam quia res non est futura, quia præscitur, sed potius e converso, ideo præscitur, quia futura est. Quoniam hæc præscientia, de qua loquimur, non est causa futuritionis rei, nec est scientia practica, sed speculativa vel intuitiva, quæ supponit objectum suum; ergo talis præscientia non solum non est prior decreto prædestinationis, sed etiam est posterior. Nec enim omnino simul aut concomitanter tantum se habent, cum unum sit ratio et fundamentum alterius, ut explicatum est.

8. Loquor autem semper de decreto prædestinationis, ut ab opinionibus abstraham. Etenim qui dixerit prædestinationem esse formaliter in ipsa præscientia seu esse ipsam præscientiam, non admittet præscientiam futurorum esse posteriorem prædestinatione, sed dicit, potius ipsammet prædestinationem esse præscientiam futurorum formaliter et omnino

simul. Nihilominus tamen negare non poterit, quin talis præscientia sit posterior decreto illo, quod ad talem prædestinationem necessarium est. Primo quidem, quia, ut ostendi, talis præscientia non est rei futuræ, ut sic, ante tale decretum, sed post illud. Secundo, quia talis scientia non potest habere rationem prædestinationis, nisi ut est aliquo modo libera ipsi Deo, juxta principia superius posita: non est autem libera, nisi quatenus supponit decretum liberum voluntatis. Unde qui dicunt prædestinationem esse præscientiam, dicunt esse scientiam approbationis quæ libera est. Scientia autem approbationis supponit voluntatem approbantem effectum præscitum, et hac ratione per illam scientiam cognoscit Deus, effectum sibi placitum et approbatum per absolutum decretum suæ voluntatis, infallibiliter esse futurum. Ex hoc autem, quod talis præscientia absoluta effectus futuri per prædestinationem non est prior, sed posterior decreto prædestinationis, optime sequitur, et non esse priorem prædestinatione, et esse vel posteriorem illa, si prædestinatio in voluntate esse intelligatur, vel saltem esse posteriorem initio (ut ita dicam) prædestinationis, nam hoc initium a voluntate sumi indubitatum est, ut postea videbimus.

9. *Dubitatio an prædestinatio supponat necessario scientiam alterius.* — *Satisfit.* — At enim, licet hæc vera sint respectu ejusdem effectus prædestinati, dubitari adhuc potest, an prædestinatio unius rei, vel effectus supponat necessario absolutam præscientiam alterius rei, vel effectus futuri. Idem affirmare videtur D. Thomas, 3. part., quæst. 1, art. 3, ad 4, ubi ait: *Quod prædestinatio supponit præscientiam futurorum: hoc autem non potest intelligi respectu ejusdem effectus prædestinationis, ut probatum est; ergo saltem debet intelligi de præscientia unius rei respectu prædestinationis alterius. Nam quod loquatur de præscientia absoluta rei futuræ, videtur manifestum, quia ex illo principio declarat, Christum fuisse prædestinatum, præviso Adæ peccato, ut futuro. Et hoc nullum videtur inconveniens, imo necessarium moraliter, quia sæpe ex præscientia unius effectus moveri potest, et movetur Deus ad prædestinandum alium; ut quia præscit Petrum peccaturum, prædestinat ut poenitentiam agat antequam moriatur.*

10. *Satisfit.* — *Datur causa prædestinationis ex parte Christi, non autem ex parte prædestinati.* — Respondeo, quæstionem hanc posse tractari, aut de tota prædestinatione, aut de uno vel alio effectu ejus. De tota prædestina-

tionem pendet hæc quæstio ex alia, an totius prædestinationis detur aliqua causa, vel ratio ex parte effectuum futurorum. Nam si talis causa datur, profecto necesse est, ut præscientia illius supponatur ad totam prædestinationem, quia necesse est ut supponatur ad primum decretum prædestinationis. Nam illa res futura, quæ dicitur esse ratio prædestinationis, non potest esse ratio illius, nisi ut præscita, quia non potest aliter movere voluntatem, debet ergo illius præscientia supponi. Si autem non datur talis ratio totius prædestinationis, nec præscientia aliqua futuri effectus, ad totam prædestinationem necessario supponitur. Quia hæc præsuppositio et ordo rationis debet fundari in aliqua habitudine, quam per se habeat una res comparatione alterius: si enim impertinenter se habeant inter se, impertinens etiam erit talis præscientia ad talem prædestinationem. Habitudo autem per se non potest esse, nisi causalitatis (sub causalitate enim comprehendimus quaecumque occasionem, vel motivum, quod una res præbeat ad volendam, vel prædestinandam aliam). Igitur resolutio hujus dubii de hoc ordine pendet ex alia de causa prædestinationis, quod infra tractabitur. Nunc autem breviter supponimus, ex parte Christi et meritorum ejus, posse dari causam prædestinationis nostræ: non vero ex parte ipsius hominis prædestinati, nec ullius creaturæ respectu alterius. Ac proinde prædestinatio nostra supponit quidem præscientiam absolutam futurorum ad Christum Dominum pertinentium, non vero illorum, quæ ad ipsummet prædestinatum, vel ad alios homines, aut Angelos pertinent.

11. *Quæsitum.*—Potest autem specialiter interrogari, an prædestinatio tota alicujus hominis supponat saltem præscientiam, quod talis homo futurus sit in rerum natura. Aliqui enim putant, id esse necessarium, quia gratia supponit naturam, prædestinatio autem est ad gratiam, sub gratia gloriam includendo, ergo supponit esse naturæ, juxta doctrinam Cajetani, 3 part., q. 1, art. 3. Item quia providentia supponit existentiam earum rerum, quibus aliquid providetur saltem ut præsentem in æternitate, quia nemo providet, nisi rebus futuris: at prædestinatio est providentia quædam: ergo necessario supponit præscientiam futuritionis, saltem ipsius subjecti prædestinandi.

12. *Resolutio.*—Dicendum vero est, etiam ex hoc capite, non necessario supponi præscientiam rei alicujus futuræ in ipso prædes-

tinato ad totam prædestinationem. Ita sentit D. Thomas, dicta quæst. 23, art. 2, ad 2. Et hac ratione dicit cum Origene, quem refert: *Prædestinationem esse posse ejus, quod non est.* Hoc autem potest dupliciter intelligi: primo quod prædestinatio sit rei nondum existentis in se et in propria natura: et hoc modo exponit illud Alensis, 1 part., quæst. 28, Memb. 2, art. 1, et est per se evidens, quia prædestinatio est æterna et existentia rei prædestinate est temporalis. Secundo potest id intelligi de esse rei in præscientia Dei: et hoc modo ait supra Alensis, prædestinationem esse rei existentis in præscientia. Sub distinctione vero opus est, quia ipsum esse rei in præscientia sumitur, vel ut antecedens decretum prædestinationis, vel ut consequens. Hoc posteriori modo, verum est, prædestinationem semper esse alicujus entis in præscientia: quia posita prædestinatione ex vi illius res præscitur futura. Priori autem modo prædestinatio etiam est non entis simpliciter, seu, nondum futuri pro illo signo in præscientia; sed tantum entis possibilis, quod per ipsam prædestinationem ordinatur, ut sit: nam per eandem voluntatem prædestinatus ordinatur ut sit, et ut sit propter talem finem. Ideoque non est in hoc eadem omnino ratio de providentia et de prædestinatione, ut infra capite penultimo hujus libri melius declarabimus. Nec illa doctrina Cajetani necessaria est, ut in eodem loco, tertia parte, latius adnotavi: quia licet gratia supponat naturam, in genere subjecti, seu causæ materialis et in ordine executionis: ordine tamen intentionis et prædestinationis non est necessarium supponi, sed satis est, si per modum unius, seu per quamdam habitudinem cum illa conjungatur, ut in dicto capite penultimo latius explicabitur.

13. At vero, si non de tota prædestinatione, sed de uno, vel altero effectu ejus quæstio tractetur, sic non est inconveniens, quod prædestinatio hominis ad unum effectum, sed beneficium prædestinationis, supponit præscientiam absolutam alterius effectus. Hoc probat ratio dubitandi superius posita. Et fortasse in eodem sensu locutus est D. Thomas, in citato loco tertiæ partis, quamvis possit de scientia conditionata intelligi, de qua dicemus in capite sequenti. Quomodo autem hæc scientia prædictum ordinem servet cum decreto prædestinationis et quasi cum illo misceatur (ut sic dicam), intelligetur melius, explicato toto ipso prædestinationis decreto. Nunc duo solum consideranda sunt. Unum est, totum hunc or-

dinem spectandum esse, vel inter finem totius prædestinationis, qui est glorificatio est media ad illum: vel inter media ipsa inter se, quatenus unum est propinquius fini, quam aliud, ut justificatio, quam vocatio, et consequenter unum comparatur ad aliud, sicut finis ad medium sibi propinquum, vel e converso. Seclusa enim hac habitudine, ad quam omnia alia reduci potest, nulla manet ratio ordinis per se inter prædestinationis effectus, seu terminos: et ita nulla erit etiam ratio, ob quam præscientia unius supponatur prædestinationi alterius, vel e converso.

14. *Duplex præscientia futurorum.*—Ultra hoc vero, præ oculis habendus est duplex ille modus præsciendi futura, vel in decreto prædestinativo, vel in ipsis, secundum præsentiam objectivam æternitatis. Nam præscientia, quæ est in decreto, habet ordinem cum ipsis decretis, juxta ordinem, quem decreta ipsa ratione distincta inter se habent. Ut, verbi gratia, in prædestinatione involvitur decretum dandi gloriam et dandi gratiam, quæ sunt etiam ratione distincta. Si ergo inter hæc decreta servatur ordo intentionis, ita ut decretum dandi gloriam sit prius, quam decretum dandi gratiam, etiam præscientia futuræ gloriæ ex vi decreti, præcedit secundum rationem ad decretum dandi gratiam. Si vero inter hæc decreta non est ordo intentionis, sed tantum executionis, ita ut decretum gratiæ prius sit, quam decretum gloriæ, præcedit utique præscientia futuræ gratiæ, ante decretum et præscientiam gloriæ. Et ratio est, quia, posito decreto libero, absoluto et efficaci alicujus effectus, quicumque ille sit, statim ex vi talis decreti est futurus infallibiliter ille effectus: hoc enim pertinet ad efficaciam divinæ voluntatis. Statim vero, ac ille effectus est futurus ex vi sui decreti, præscit Deus futuritionem ejus prius ratione, quam aliud liberum decretum habere intelligatur: tum, quia jam illa scientia est mere naturalis, ac necessaria, supposito tali decreto et naturalia sunt priora liberis: tum etiam, quia subsequens decretum pendet (ut more nostro loquamur), ex priori et ex illa præscientia. Ut, verbi gratia, si decretum gloriæ præcedit tanquam intentio finis, oportet ut illamet intentio et efficacia ejus præsciatur, ut indicat ad electionem mediorum. Nam qui intendit finem, non intelligitur eligere medium, donec intelligatur scire se intendisse finem, et ideo debere media intelligere et applicare accommodata intentioni, ut vis illius intentionis ad effectum perducat voluntarie. Quo-

modo enim posset quis voluntarie applicari ad electionem ex vi intentionis, nisi prænosceret illam, illa autem præscita Deo, in illa præscitur futuritio effectus intenti. Hac ergo ratione, necesse est, ut inter decretum de fine et decretum de medio hæc præscientia interponatur. Si vero decretum efficax circa finem non præcedit, tunc contrarius ordo servabitur. Ut, verbi gratia, si Deus prius decrevit Petrum vocare ad fidem vocatione congrua, quam habuerit decretum efficax, per quod intenderit fidem ejus, prius etiam scivit vocationem talem Petri fuisse futuram ex vi sui decreti, et tunc præscivit ex illa consequi fidem, et sic de cæteris. Hæc enim omnia locum habent tam in omnibus mediis respectu finis ultimi, quam inter ipsa media inter se, quatenus unum comparatur ad aliud, tanquam causa ad effectum, vel tanquam proximus finis ad medium.

15. Quocirca loquendo de alio modo præscientiæ, qui est de ipsis effectibus in se: quia hæc scientia supponit executionem et effectum causarum, ut præsentem objective in æternitate, necesse est, ut præscientia illius medii prioris in executione præcedat ante præscientiam et voluntatem executivam subsequentis medii, secundum eundem executionis ordinem, quia nemo applicat secundum medium, donec videat effectum medii prioris. Et eadem ratione prior est præscientia futuræ gratiæ, quam voluntas, per quam datur perseverantia in illa, et præscientia futuræ perseverantiæ, quam voluntas dandi gloriam per modum exequentis illam. Quæ omnia in sequentibus capitulis clariora fient.

CAPUT VII.

QUOMODO SCIENTIA CONDITIONATA EFFECTUM CONTINGENTIUM AD PRÆDESTINATIONEM NECESSARIA SIT, VEL AD ILLAM COMPARETUR.

1. Supponit hæc quæstio esse in Deo scientiam infallibilem horum effectuum, abstrahendo ab actuali existentia futura de facto et cognoscendo simpliciter, quid factura esset causa libera, si in tali ordine rerum, et cum talibus circumstantiis constitueretur. De qua scientia et suppositione multa dixi in opusculo de scientia Dei, libro secundo. Et inferius tractando de mediis et effectibus prædestinationis, addemus nonnulla, quæ necessaria videbuntur. Nunc, sine alia probatione, hoc supponimus, tum quia ex discursu capitis constabit, quanta si necessitas hujus scientiæ, ad prædestinationem,